

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. május 12.

EMBERISMERET ÉS ETIKA

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2010. május 12. 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

1. A feladatokat figyelmesen olvassa el, és pontosan értelmezze!
2. A feladatok megoldási sorrendje tetszőleges.
3. A feladatok megoldásához kizárólag a feladatlapon megadott szövegek használhatók.
4. Esetleges javításaihoz áthúzást alkalmazzon! Csak egyértelmű javítás fogadható el.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Esszék

1. Írjon esszét 20-25 sor terjedelemben a következő címmel!

A munkanélküliség etikai vonatkozásai

Tárja fel a munkalehetőségek megszűnésének erkölcsi problémáit!

Elemesse a személyiségben keletkező erkölcsi dilemmákat!

Világítson rá a tétlenség, céltalanság és az emberi természet sajátosságainak összefüggéseire!

Fejtse ki saját véleményét is!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

20 pont	
----------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10 pont	
---------	--

Esetelemzések

4. Olvassa el az alábbi szöveget! Elemezze a szituációt 15-20 sor terjedelemben etikai szempontok alapján a sárga kabátos férfi (Jean Valjean), Cosette és Thénardier-né szemszögéből! Térjen ki többek között a szenvedés erkölcsi értelmezésére, s írja le saját véleményét is!

(Montfermeilben a Thénardier család kocsmát tartott fenn, Cosette-et, egy prostituált gyermekét pénzért vették magukhoz. Jean Valjean, a regény főszereplője, itt sárga kabátos férfi, a haldokló anya kérésére keresi meg a kislányt, hogy segítsen rajta.)

„Cosette sovány és sápadt volt; majdnem nyolcéves már, de senki sem tartotta volna többnek hatnál. Nagy szemei, amelyek valami mély árnyékba vesztek, szinte fénytelenek voltak a folytonos sírástól. Szája szögletében ott volt az állandó szorongásnak az a görbéje, amelyet elítélteknél és gyógyíthatatlan betegeknél lehet megfigyelni. A kezei, amint az anyja megsejtette >>tönkrefagytak<<. A tűz, amely ebben a pillanatban megvilágította, kivillantotta szúrós csontjait, és még szembeszökőbbé tette soványságát. Mivel mindig fázott, azt a szokást kapta fel, hogy két térdét egymásra szorította. Minden ruházata egy rongydarab volt, amely még nyáron is könnyöretre indította volna el az embert, télen pedig borzalmat keltett. Nem volt rajta egyéb, mint egy lyukas vászondarab; egyetlen darabka gyapjúszövet sem. Kilátszott a bőre itt is, ott is, és mindenütt felsötétlettek rajta a kék vagy fekete foltok, amelyek jelezték Thénardier-né keze nyomait. Meztelen lábai vörösek és véznák voltak. A kulcsontja gödrei könnyekre fakaszthatták volna az embert. Ennek a gyermeknek egész megjelenése, járása, testtartása, hangjának zengése, beszéd közben tartott szünetei, tekintete, hallgatása, legkisebb mozdulata egyetlen érzelmet fejezett ki és árult el: félelmet. [...]

A sárgakabátos férfi nem vette le Cosette-ről a szemét.

Egyszerre csak Thénardier-né felcsattant:

– Igaz is! Hát a kenyér?

Cosette szokás szerint, valahányszor Thénardier-né szava felharsant, gyorsan kibújt az asztal alól. Teljesen megfélemedkezett a kenyérről. A mindig rettegő gyermekek mentségéhez folyamodott. Hazudott.

– Asszonyság, a péküzlet zárva volt.

– Kopogtatni kellett volna.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

– Kopogtattam, asszonyság.

– Na és?

– Nem nyitotta ki.

– Majd megtudom holnap, hogy igaz-e – mondta rá Thénardier-né –, és ha hazudsz, lesz nemulass! Addig is add vissza a tizenöt sout!

Cosette belenyúlt a köténye zsebébe, és csak kékültszöldült. A tizenöt sou-s pénzdarab nem volt benne.

– Ejnye, no! – riadt rá Thénardier-né. – Nem hallottad?

Cosette kifordította a zsebet, nem volt benne semmi. Hová lehetett a pénz? Szegény kislány mukkanni sem tudott. Megdermedt.

– Hát elvesztetted a tizenöt sout? – hördült fel Thénardier-né. – Vagy talán el akarod lopni?

Egyúttal kinyújtotta karját a tűzhely felett függő korbács felé. Ez a félelmetes mozdulat visszaadta Cosette-nek az erejét, és felsikoltott:

– Kegyelem asszonyság! Asszonyság! Nem teszem többet!

Thénardier-né levette a korbácsot.

Eközben a sárga kabátos férfi kotorászott a mellénye zsebében, de senki sem vette észre ezt a mozdulatát. Különben a többi utas iddógált vagy kártyázott, és nem törődött semmivel. Cosette riadtan kuporodott meg a tűzhely sarkában, és próbálgatta egymáshoz szorítani, és eldugdosni szegény, félmeztelen tagjait. Thénardier-né fölemelte a karját.

– Bocsánat, asszonyom – szólalt meg a férfi –, de épp az imént láttam, hogy ennek a kislánynak a kötényzsebéből kiesett valami és elgurult. Talán ez az.

Egyúttal lehajolt, és egy pillanatig mintha keresgélt volna a földön.

– Csakugyan. Tessék – szólalt meg újra, mikor fölegyenesedett.

És pénzdarabot tartott Thénardier-né felé.

– Igen, ez az – mondta az asszony.

Nem ez volt az, mert hiszen ez húsz sou volt, de Thénardierné-nak haszna volt rajta. Zsebébe csúsztatva a pénzdarabot, és beérte annyival, hogy dühös pillantást vetett a gyermekre, és csak ennyit mondott neki:

– Aztán meg ne történjen többet soha!”

(Victor Hugo: A nyomorultak)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. Olvassa el az alábbi szöveget! Mutassa be a történetben szereplő Tamás döntési lehetőségeinek etikai vonatkozásait 10-15 sor terjedelemben! Fogalmazza meg személyes álláspontját is!

Hogyan tovább?

Tamást az édesanyja már kiskorától egyedül nevelte. Édesapja korán meghalt. Az anyának a fia jelentette az élete értelmét. Ezt sokszor hangoztatta is. Édesanyjának és a nagyszüleinek nem volt kérdés, hogy Tamás folytatja a hagyományt, mérnök lesz, mint az apja, nagyapja, dédapja. Tamás jól tanult, soha nem lázadt, elfogadta, hogy mások döntsenek helyette.

Egyik nap diákszintársulat érkezett a gimnáziumba. Tamás kellenlenül ment át a színházterembe, kötelező volt a részvétel. A diákok egy Shakespeare-darabot adtak elő.

Tamás csillogó szemekkel nézte az előadást. Úgy érezte, eldőlt a sorsa. Magyartanára már régóta hangoztatta, hogy tehetséges versmondó.

– Színész leszek – gondolta boldogan. De a következő percben elszomorodott. Hogyan mondja meg édesanyjának az elhatározását? Ő még soha nem mondott ellent.

Mit tegyen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10 pont	
----------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Maximális pontszám	Elért pontszám
1. Esszé	20	
2. Esszé	20	
3. Érvelés	10	
4. Esetelemzés	15	
5. Esetelemzés	10	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma	75	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
Feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: